

FAKTA-NOTITS

Dato: 25. maj 2020
Sagsbeh.: KRU
J.nr.: 2019-5601-0007

Justitias analyse om erhvervslivets adgang til domstolene

Justitia har i dag offentliggjort en analyse om erhvervslivets adgang til domstolene. Dette byder Danmarks Domstole velkommen. Erhvervslivet er en vigtig bruger af retsvæsenet og domstolene et centralt forum for at løse erhvervslivets tvister. Danmarks Domstole er generelt meget interesserede i at modtage input udefra til, hvordan sagstilrettelæggelsen eventuelt kan udvikles og forbedres.

Der er mange interessante forslag i rapporten, som vi er ved at studere. Efter Domstolsstyrelsens opfattelse er det imidlertid problematisk, at analysen hviler på en fejlagtig præmis om, at der skulle være have været et produktivitetstab ved domstolene for så vidt angår behandlingen af civile sager. Følgende fremgår således af rapporten på side 57:

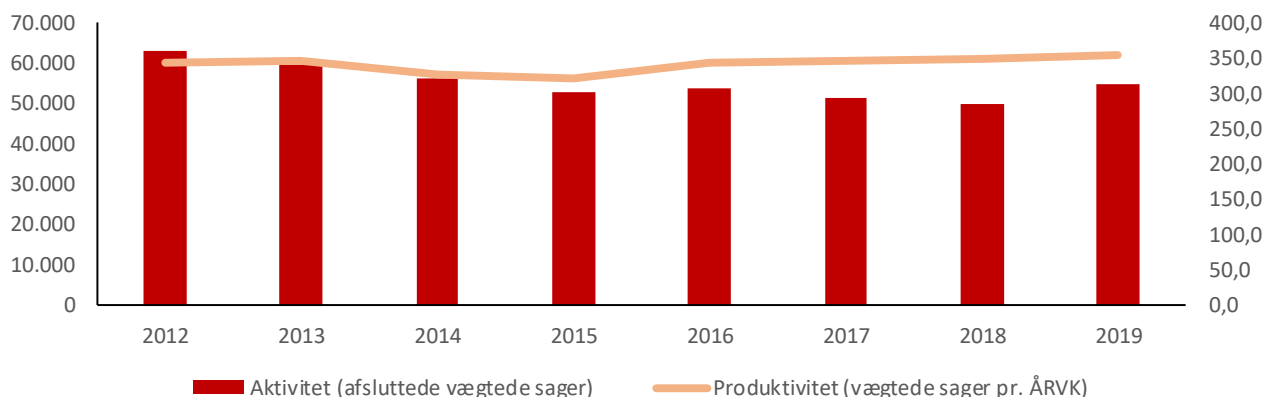
"Når dette sammenholdes med, at antallet af modtagne civile sager hos byretterne i samme periode er faldet med 22,42% jf. figur 2 ovenfor og at sagsbehandlingstiden ikke er nedbragt i væsentligt omfang, jf. figur 4 nedenfor, synes tallene at indikere et bemærkelsesværdigt produktivitetstab ved domstolene for så vidt angår behandlingen af civile sager. Antagelsen om faldende produktivitet på dette område af domstolenes virksomhed understøttes af, at der i perioden er gennemført en række ændringer af retsplejelovens regler om behandlingen af civile sager med henblik på af fremme sagsbehandlingen, som beskrevet i afsnit 6.2.2, ligesom der er sket en digitalisering af sagsbehandlingen ved introduktionen af sagsbehandlingsportalen "Minretssag.dk", som beskrevet i afsnit 6.2.3 i denne analyse."

Det fremgår samtidig af analysen, at det ikke har været muligt for Justitia at anvende "vægtede sager" under analysearbejdet, idet der ikke har været oplysninger herom på domstolenes hjemmeside eller i det notat om sags- og produktivitetstudvikling mv. ved byretterne, som Domstolsstyrelsen har udarbejdet til Justitia som grundlag for deres analyse. Notatet vedlægges som bilag.

Domstolsstyrelsen har dog siden efteråret 2019 leveret en række statistiske oplysninger til Justitia og har i øvrigt stillet sig til rådighed for drøftelser om sagsudviklingen og produktiviteten ved domstolene med henblik på at sikre et retvisende fagligt grundlag for Justitias analysearbejde.

Justitia har dog valgt at se bort fra dette grundlag og konkluderer dermed fejlagtigt, at der har været et produktivitetstab på det civile område på trods af, at produktiviteten reelt har haft et stabilt niveau fra 2012 til 2019 – og endda har tenderet mod at være stigende, jf. figur 1 nedenfor.

Figur 1. Aktivitets- og produktivitsudvikling ved byretternes behandling af civile sager 2012-2019

Efter Domstolsstyrelsens vurdering er der bl.a. nedenstående metodiske problemer ved Justitias analyse, som giver fejlagtige konklusioner, herunder navnlig vedrørende produktivitsudviklingen vedrørende byretternes behandling af civile sager.

- *Tallene for de civile sager fra før 2012 kan ikke sammenlignes direkte med tallene efter 2012.*

Det skyldes, at den forenklede inkassoproces blev implementeret den 1. januar 2005 og betød, at et betydeligt antal inkassosager fra dette tidspunkt ikke længere blev anlagt som civile sager, men i stedet som betalingspåkrav i fogedretten. Oprindeligt omfattede den forenklede inkassoproces krav på op til 50.000 kr.

Dette beløb blev per 1. oktober 2011 forhøjet til 100.000 kr. Dette må antages at have påvirket antallet af civile sager, hvorfor statistikdata om civile sager fra 4. kvartal 2011 og fremefter ikke kan sammenlignes direkte med statistikdata for 3. kvartal 2011 og tidligere. Hvis beløbsgrænsen *ikke* var blevet forhøjet fra 50.000 kr. til 100.000 kr., må det således antages, at der – alt andet lige – ville have været et større antal modtagne civile sager i 2012 og årene derefter. Det er dog også vigtigt at holde sig for øje, at antallet af inkassosager må antages at være påvirket af de økonomiske konjunkturer i Danmark.

- *Det er nødvendigt at tage højde for den samlede sagsudvikling ved retterne ved en analyse af de civile sager grundet sammenhængen mellem ressourceanvendelsen i civile sager og straffesager.*

Antallet af årsværk anvendt på straffesager er steget markant siden 2008. Der anvendes i 2019 ca. 55 årsværk mere på straffesager end i 2008, hvilket skal ses i sammenhæng med, at der i den seneste årrække har været en markant stigning i antallet af modtagne straffesager ved byretterne. Udviklingen i årsværksforbruget skal også ses i sammenhæng med det politiske fokus, der har været på straffesagsområdet. Dette har bl.a. ført til strafskærpselser samt et øget antal særligt prioriterede sager om vold, voldtægt og ulovlig våbenbesiddelse. En øget sagstilgang og et øget ressourceforbrug på straffesagsområdet vil således – alt andet lige – påvirke civilsagsområdet og have betydning for mulighederne for at nedbringe sagsbehandlingstiderne på dette område.

- *Ved analyse af produktivitet bør der arbejdes med vægtede sager.*

Produktiviteten bør opgøres på baggrund af vægtede sager, da man ellers sammenligner usammenlignelige ting, idet der er forskel i den ressourcemæssige tyngde af de forskellige typer af civile sager ved domstolene, ligesom der er ekstra ressourcekrævende processer og ekstra aktiviteter forbundet med nogle af sagstyperne.